

Nota de fundamentare

Secțiunea 1:

Titlul proiectului de act normativ

Ordonanță de urgență pentru modificarea și completarea Legii nr. 123/2012 a energiei electrice și a gazelor naturale

Secțiunea a 2-a:

Motivul emiterii actului normativ

2.1 Sursa proiectului de act normativ

Proiectul de act normativ este inițiat de Ministerul Energiei în vederea transpunerii în legislația națională a prevederilor Directivei (UE) 2024/1711 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iunie 2024 de modificare a Directivelor (UE) 2018/2001 și (UE) 2019/944 în ceea ce privește îmbunătățirea organizării pieței energiei electrice a Uniunii. Provocările geo-politice (escaladarea războiului din Ucraina și sancțiunile impuse Rusiei de către Uniunea Europeană) au condus la o criză a gazelor, au produs perturbări pe piețele de energie la nivel global, au determinat prețuri ridicate ale gazelor și au avut un impact semnificativ asupra prețurilor la energie electrică.

Așa cum se evidențiază în preambulul acesteia, obiectivul Directivei (UE) 2024/1711 - *îmbunătățirea organizării pieței integrate a energiei electrice, în special în scopul prevenirii unor prețuri nejustificat de ridicate ale energiei electrice* - nu poate fi realizat în mod satisfăcător de către statele membre, dar acesta poate fi realizat mai bine la nivelul Uniunii, aceasta poate adopta măsuri, în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum este prevăzut la articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

2.2 Descrierea situației actuale

În legislația națională, Directivele (UE) 2018/2001 și 2019/944 au fost transpuse prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 163/2022 pentru completarea cadrului legal de promovare a utilizării energiei din surse regenerabile, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, respectiv Legea nr. 123/2012 a energiei electrice și a gazelor naturale, cu modificările și completările ulterioare.

Având în vedere că Directiva (UE) 2024/1711 modifică substanțial Directiva (UE) 2018/2001 și Directiva 2019/944, este necesară modificarea legislației naționale sus - menționate pentru preluarea noilor prevederi impuse de cele două reglementări europene.

Prețurile foarte ridicate și volatilitatea piețelor energiei electrice observate la nivel global după încetarea crizei COVID, precum și escaladarea războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, care este parte contractantă la Tratatul de instituire a Comunității Energiei, și sancțiunile internaționale aplicate începând din februarie 2022 au perturbat piețele mondiale ale energiei, au exacerbato problema prețurilor ridicate ale gazelor și au avut un impact semnificativ asupra prețurilor la energie electrică. Războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei a cauzat totodată incertitudine în ceea ce privește aprovizionarea cu alte produse de bază, cum ar fi antracitul și țițeiul, utilizate de instalațiile de producere a energiei electrice. Incertitudinea respectivă a generat o creștere suplimentară substanțială a volatilității prețurilor energiei electrice. Disponibilitatea redusă a mai multor reactoare nucleare și producția redusă de energie hidroelectrică au accentuat și mai mult creșterea prețurilor energiei electrice.

În aceste condiții, având în vedere situația complet diferită de pe piața de energie electrică la nivelul anului 2024 față de situația din 2018, când a fost adoptată *Directiva (UE) 2019/944 în ceea ce privește îmbunătățirea organizării pieței energiei electrice a Uniunii*, la nivel european s-a considerat că se impune o actualizare a cadrului de funcționare a pieței unice europene a energiei electrice, care să răspundă situației actuale, să ia în considerare evoluțiile înregistrate în ultimii ani în domeniul producerii de energie pe bază de resurse regenerabile, care să ofere o protecție sporită consumatorilor, în paralel cu creșterea puterii decizionale a acestora și care să introducă mecanisme mai rapide de răspuns în cazul apariției unei noi crize energetice.

Dezvoltarea unei piețe unice a energiei asigură securitatea aprovizionării și susține procesul de decarbonizare în vederea realizării obiectivului de neutralitate climatică al Uniunii. Interconectivitatea transfrontalieră asigură, de asemenea, o funcționare mai sigură, mai fiabilă și mai eficientă a sistemelor energetice și o mai bună reziliență la șocurile prețurilor pe termen scurt.

În aceste condiții, la nivelul noii directive sunt prevăzute o serie de măsuri cu rol în consolidarea pieței interne a energiei și realizarea obiectivelor în materie de tranziție climatică și energetică, modernizarea substanțială a rețelelor electrice, pentru ca acestea să poată suporta creșteri ample ale capacității de producție de energie din surse regenerabile, variabilitatea dependentă de condițiile meteorologice a volumelor producției și modificarea tiparelor fluxului de energie electrică de la nivel

European și să poată răspunde cererilor noi de produse precum vehiculele electrice și pompele de căldură,

De asemenea, prin măsurile propuse, la nivelul actului normativ European este încurajată creșterea nivelului investițiilor în rețele, atât în interiorul frontierelor, cât și la nivel transfrontalier, esențiale pentru buna funcționare a pieței interne a energiei electrice, precum și pentru securitatea aprovizionării,

Dat fiind că racordarea la rețea a noilor instalații de producere, în special a centralelor de energie din surse regenerabile, se confruntă adesea cu întârzieri în procedura de conectare la rețea, unul dintre motivele unor astfel de întârzieri fiind lipsa de disponibilitate a capacității rețelei în locul ales de investitori, în zonele în care rețelele de energie electrică au o capacitate de rețea limitată, utilizatorii care solicită racordarea la rețea ar trebui să poată beneficia de stabilirea unui acord de racordare neferm și flexibil, iar operatorii de sistem ar trebui să ofere posibilitatea de a stabili acorduri flexibile de racordare în astfel de zone. Directiva vine în întâmpinarea problemelor de acest fel cu propuneri concrete.

De asemenea, actul normativ european vine cu noi măsuri și propuneri privind

- valorificarea potențialului digitalizării sistemului energetic, inclusiv prin participarea activă a consumatorilor,
- stabilirea unui cadru nou prin care să se amelioreze drepturile și protecția consumatorilor, permițându-le acestora să beneficieze de tranziția energetică, să își decupleze facturile la energie electrică de variațiile prețurilor pe termen scurt de pe piețele energiei, să reechilibreze riscul dintre furnizori și consumatori, iar aceștia din urmă să aibă acces la o gamă largă de oferte, astfel încât să poată alege un contract care corespunde nevoilor proprii,
- implementarea opțiunilor de partajare a energiei între clienții activi, care dețin, concesionează sau închiriază o instalație de stocare sau de producere, și alte grupuri de consumatori care nu au opțiunea de a deveni clienți activi din cauza constrângerilor financiare sau spațiale, cum ar fi clienții vulnerabili și clienții afectați de sărăcie energetică, creându-se astfel reziliență la efectele prețurilor ridicate și volatile de pe piața angro asupra facturilor la energie ale consumatorilor în condițiile unei utilizări sporite a energiei din surse regenerabile,
- creșterea protecției acordate consumatorilor vulnerabili și clienților afectați de sărăcie energetică împotriva debranșărilor de la alimentarea cu energie electrică, fără a leza, în același timp, ceilalți participanți la piață,

- acordarea de sprijin, în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE, pentru costurile suplimentare ale energiei electrice suportate de clienții industriali în perioade de criză de energie electrică și de creșteri excepțional de drastice ale prețurilor.

Pentru transpunerea în legislația națională a prevederilor Directivei (UE) 2024/1711 privind îmbunătățirea organizării pieței energiei electrice a Uniunii, s-a constituit un grup de lucru inter-instituțional, coordonat de Ministerul Energiei, din care face parte Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei și C.N.T.E.E. "Transelectrica" S.A. și au fost invitați pentru consultare ACUE - Federația Asociațiilor Companiilor de Utilități din Energie și AFEER - Asociația Furnizorilor de Energie din România.

Având în vedere că în data de 27 martie 2025, Comisia Europeană a notificat autorităților române scrisoarea de punere în întârziere în Cauza 2025/0169 – procedură de infringement având ca obiect netranspunerea în termen a Directivei (UE) 2024/1711, sunt necesare măsuri urgente de remediere a situației pentru a răspunde solicitărilor Comisiei cât mai curând posibil prin transpunerea prevederilor sus-menționate în prezentul proiect de act normativ și pentru a evita declanșarea procedurii contencioase împotriva României prin sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene. Autoritățile române aveau la dispoziție ca până la data de 27 mai 2025 să se conformeze scrisorii de punere în întârziere.

2.3 Schimbări preconizate

Prin intermediul prezentului act normativ se completează cadrul legal necesar pentru îmbunătățirea organizării pieței energiei electrice a Uniunii.

Proiectul de ordonanță de urgență cuprinde dispoziții de modificare și completare a Legii nr. 123/2012, în principal, în următoarele direcții de acțiune:

- măsuri pentru consolidarea pieței interne a energiei și modernizarea substanțială a rețelei electrice a Uniunii, pentru ca aceasta să poată acomoda creșterile capacității de producție de energie din surse regenerabile.
- promovarea investițiilor în rețele, atât în interiorul frontierelor, cât și la nivel transfrontalier, pentru a asigura securitatea aprovizionării și pentru a integra energia din surse regenerabile.
- măsuri de încurajare a participării active a consumatorilor și valorificarea potențialului digitalizării sistemului energetic.

- măsuri de implementare accelerată a energiei din surse regenerabile și a tehnologiilor nepoluante flexibile pentru reducerea cererii de combustibili fosili pentru producerea de energie electrică și de facilitare a consumului direct de energie electrică prin electrificarea cererii de energie și integrarea sistemului energetic.
- măsuri pentru consumatorii vulnerabili și cei afectați de sărăcia energetică, care să asigure beneficii și să protejeze împotriva efectelor crizelor energetice.
- necesitatea unor extinderi sau consolidări ale rețelei pentru a realiza racordarea instalațiilor la sistem în condiții de siguranță și a adresa lipsa de disponibilitate a capacității rețelei, ceea ce implică cerința ca operatorii de transport și de distribuție de energie electrică, să publice și să actualizeze informațiile privind capacitatea disponibilă de a efectua noi racordări în zonele lor de exploatare.
- facilitarea accesului investitorilor la informații privind disponibilitatea capacității rețelei în cadrul sistemului și actualizarea periodic, cel puțin trimestrial, de către operatorii de distribuție a acestei disponibilități.
- publicarea de către operatorii de distribuție a criteriilor utilizate pentru a determina capacitățile disponibile ale rețelei, cum ar fi capacitățile existente de răspuns al părții de consum și de producție, ipotezele formulate pentru evaluarea posibilei integrări suplimentare a utilizatorilor de sistem suplimentari, informațiile relevante cu privire la posibila restricționare a consumului de energie și previzionarea evoluțiilor rețelei.

Toate aceste modificări și completări sunt necesare pentru transpunerea în integralitate în legislația națională a amendamentelor aduse Directivei (UE) 2018/2001 și Directivei (UE) 2019/944 prin Directiva (UE) 2024/1711.

2.4 Alte informații

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

Secțiunea a 3-a:

Impactul socioeconomic

3.1 Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ

Beneficiile generate de extinderea implementării energiei din surse regenerabile și de tranziția energetică sunt destinate în principal consumatorilor, inclusiv cei mai vulnerabili, protejându-i de

efectele crizelor energetice. Se va atenua impactul pe care costurile ridicate ale prețurilor combustibililor fosili, în special al gazelor, îl au asupra prețurilor energiei electrice, cu scopul de a permite clienților finali să profite pe termen lung de beneficiile energiei accesibile și sigure din surse regenerabile durabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, precum și de soluțiile eficiente din punct de vedere energetic în reducerea costurilor totale ale energiei.

Implementarea acestor măsuri va genera eforturi de adaptare la noile reglementări pentru operatorii economici din sectorul energetic, care vor trebui să se conformeze noilor cerințe.

3.2 Impactul social

Îmbunătățirea organizării pieței de energie electrică va facilita reducerea costurilor energiei pentru consumatori, ceea ce este deosebit de important în contextul creșterii generalizate a prețurilor la energie. Pe termen lung, această măsură poate contribui la diminuarea sărăciei energetice.

Implementarea măsurilor propuse de directivă va crea locuri noi de muncă, în special în domenii inovatoare.

Pe lângă beneficii economice directe, măsurile adoptate prin prezentul act normativ vor avea și un impact pozitiv asupra calității vieții.

3.3 Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3.4 Impactul macroeconomic

Prin trpunerea prevederilor reglementării europene se va asigura o funcționare mai eficientă a pieței de energie la nivel național, o mai bună preluare a energiei produse din surse regenerabile, asigurarea unui nou cadru de reglementare prin care să se amelioreze drepturile și protecția consumatorilor, permițându-le acestora să beneficieze de tranziția energetică și să își decupleze facturile la energie electrică de variațiile prețurilor pe termen scurt de pe piețele de energie.

3.4.1 Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici

implementarea noului cadru european va facilita dezvoltarea investițiilor cu capital privat în proiecte de producere a energiei electrice pe bază de resurse regenerabile și va conduce la o decuplare a facturilor la energie electrică de variațiile prețurilor pe termen scurt de pe piețele de energie.

3.4.2 Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3.5. Impactul asupra mediului de afaceri

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3.6 Impactul asupra mediului înconjurător

România va trebui să armonizeze măsurile de îmbunătățire a organizării pieței de energie electrică cu obiectivele de protecție a mediului.

Reforma pieței energiei electrice asigură beneficii generate de extinderea implementării energiei din surse regenerabile și de tranziția energetică, prin atenuarea impactului utilizării combustibililor fosili. Astfel, consumatorilor li se facilitează accesul pe termen lung la utilizarea energiei accesibile și sigure din surse regenerabile durabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon.

3.7 Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării

Proiectul de act normativ include prevederi care încurajează folosirea ca bază și valorificarea potențialului digitalizării sistemului energetic, cum ar fi participarea activă a consumatorilor.

3.8 Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile.

Proiectul de act normativ contribuie la realizarea obiectului de dezvoltare durabilă nr. 7 "Energie curată și la prețuri accesibile" - Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.

3.9 Alte informații

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri

- în mii lei (RON) -

Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
1	2	3	4	5	6	7

4.1 Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:	-	-	-	-	-	-
a) buget de stat, din acesta: i. impozit pe profit ii. impozit pe venit	-	-	-	-	-	-
b) bugete locale i. impozit pe profit	-	-	-	-	-	-
c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. contribuții de asigurări	-	-	-	-	-	-
d) alte tipuri de venituri	-	-	-	-	-	-
4.2 Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:	-	-	-	-	-	-
a) buget de stat, din acesta:	-	-	-	-	-	-

i. cheltuieli de personal bunuri și servicii						
b) bugete locale: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii		-	-	-	-	-
c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. cheltuieli de personal bunuri și servicii	-	-	-	-	-	-
d) alte tipuri de cheltuieli (se va menționa natura acestora)	-	-	-	-	-	-
4.3 Impact financiar, plus/minus, din care: a) buget de stat	-	-	-	-	-	-
4.3 Impact financiar, plus/minus, din care:	-	-	-	--	-	-

a) buget de stat						
b) bugete locale	-	-	-	-	-	
4.4 Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare	-	-	-	-	-	-
4.5 Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare	-	-	-	-	-	-
4.6 Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare	-	-	-	-	-	-
4.7 Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente: a) fișa financiară prevăzută la art.15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată; b) declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară. Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
4.8 Alte informații						

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
Secțiunea a 5-a: Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare
5.1 Măsurile normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ Pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ, este necesară modificarea și completarea legislației naționale în domeniul energiei. Aceasta va include: • Revizuirea legislației existente: Modificarea legislației naționale privind sursele de energie regenerabilă și organizarea pieței de energie pentru a alinia legislația națională la cerințele Directivei (UE) 2024/1711. • Elaborarea de reglementări secundare: Elaborarea de către Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei a unor acte normative secundare care să reglementeze specific aspectele de implementare a măsurilor prevăzute de directivă.
5.2 Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
5.3 Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE) Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
5.3.1 Măsurile normative necesare transpunerii directivelor UE Prezentul proiect de act normativ va asigura transpunerea în legislația națională a prevederilor Directivei (UE) 2024/1711.
5.3.2 Măsurile normative necesare aplicării actelor legislative UE Modificarea legislației naționale pentru a reflecta obiectivele și cerințele stabilite de legislația europeană.
5.4 Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene Proiectul de act normativ este în conformitate cu hotărârile Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) relevante, asigurând astfel respectarea jurisprudenței europene și evitarea posibilelor conflicte legale.

5.5 Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate Proiectul de act normativ se aliniază cu angajamentele internaționale asumate de România, inclusiv cele din cadrul Pactului Verde European și acordurilor internaționale privind schimbările climatice și dezvoltarea durabilă.
5.6. Alte informații Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
Secțiunea a 6-a: Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ
6.1 Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
6.2 Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate. Va avea loc un proces de consultare publică privind proiectul de act normativ pentru ca cei interesați să transmită propuneri, care este deschis instituțiilor publice, asociațiilor de profil, operatorilor economici, precum și organizațiilor neguvernamentale. Invitația la dezbatere publică va fi postată pe site-ul Ministerului Energiei.
6.3 Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale În conformitate cu prevederile art. 86 din OUG nr. 57/2019 privind Codul Administrativ cu modificările și completările ulterioare și ale art. 3 din H.G. nr. 635/2022 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative, vor fi consultate structurile asociative.
6.4 Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
6.5 Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ - proiectul de act normativ se supune avizării Consiliul Legislativ de către Secretariatul General al Guvernului;

- b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării -
- c) Consiliul Economic și Social – proiectul de act normativ se supune avizării Consiliul Economic și Social;
- d) Consiliul Concurenței – se va solicita avizul acestei instituții;
- e) Curtea de Conturi.-

6.6 Alte informații - Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

Secțiunea a 7-a:

Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

7.1 . Informarea societății civile cu privire la elaborarea proiectului de act normativ

În procesul de elaborare a proiectului de act normativ au fost îndeplinite procedurile de transparență decizională instituite prin Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată, cu modificările ulterioare. Proiectul de act normativ a fost publicat pe pagina oficială a Ministerului Energiei, în cadrul secțiunii ”Transparență Decizională”, în data de 22 iulie 2025.

Ministerul Energiei va organiza o dezbatere publică pe tema transpunerii în legislația națională a Directivei (UE) 2024/1711 în ceea ce privește îmbunătățirea organizării pieței energiei electrice a Uniunii.

7.2 . Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice.

Proiectul de act normativ nu se refera la acest subiect.

7.3 Alte informații

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

Secțiunea a 8-a:

Măsurile privind implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului de act normativ

8.1 Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

8.2 Alte informații

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

Având în vedere cele prezentate, în temeiul art. 115 alin. (4) din Constituția României, republicată, a fost elaborat prezentul proiect de Ordonanță de urgență a Guvernului *pentru modificarea și completarea Legii nr. 123/2012 a energiei electrice și a gazelor naturale*, pe care, dacă sunteți de acord, vă rugăm să îl adoptați.

MINISTRUL ENERGIEI

Bogdan Gruia IVAN

Avizăm favorabil.

PREȘEDINTE AL AUTORITĂȚII NAȚIONALE DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI

George - Sergiu NICULESCU

MINISTRUL AFACERILOR EXTERNE

Oana – Silvia ȚOIU

MINISTRUL JUSTIȚIEI

Radu MARINESCU